

နီဂါရာတွာမှ အစ္စလာမ် သာသနာ

နီဂါရာတွာသည် ကမ္ဘာ့ အနောက်ဘက်ခြမ်း အီကွေတာလိုင်း၏ မြောက်ဘက်၊ မြောက်အမေရိက တိုက်၏ တောင်ပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။ မြောက်ဘက်တွင် ဟွမ်ဒူးရာစ်နိုင်ငံ၊ အရှေ့ဘက်တွင် ကယ် ရောဘီယံ ပင်လယ်၊ တောင်ဘက်တွင် ကိုစ်တာရီဂါနှင့် အနောက်ဘက်တွင် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတို့ ရှိ သည်။

ဥရောပသားတို့ သတ်မှတ်သော သမိုင်းမတိုင်မှီကာလတွင် နီဂါရာတွာအား မည်သို့ အမည်ရှိခဲ့သည်ကို မသိရချေ။ မူလဒေသခံ တိုင်းရင်းလူမျိုးများသည် မိဆိုအမေရိကန် (မက္ကဆီကို ဒေသ လူမျိုးများ) နှင့် အင်ဒီးစ်တောင်တန်းဒေသ ယဉ်ကျေးမှုထွန်းကားရာ အလယ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ ထိုဒေသသည် အမေရိကတိုက် မက္ကဆီကို ဒေသသားတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် တောင်အမေရိက မူလလူမျိုးတို့၏ ယဉ် ကျေးမှု ဆုံရာ ဒေသလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

အေဒီ ၅ ရာစုလောက်တွင် အယ်လ်ဆာဗေဒိုး အနောက်ပိုင်းမှ ပီပဲလ် လူမျိုးများ နီဂါရာတွာသို့ ပြောင်း ရွှေ့နေထိုင်ခဲ့သည်။ ၁၅ ရာစု အကုန်တွင် နီဂါရာတွာ၏ အနောက်ဘက်ပိုင်းသည် အမေရိက-မက္ကဆီကို လူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု လွှမ်းမိုးသည့် များစွာသော တိုင်းရင်းမျိုးနွယ်များ စုဝေး နေထိုင်ရာ ဒေသ ဖြစ်ခဲ့သည်။

စစ်ပွဲပေါင်း များစွာ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် စပိန်တို့သည် ၁၅၂၉ ခုနှစ်တွင် နီဂါရာတွာ အား အပြီးသတ် အောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုမှစ၍ နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ခန့် စပိန်တို့က အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။

၁၈၉၉ ခုနှစ်တွင် နီဂါရာဂွာအား ဖြတ်၍ ကမ္ဘာ့အရှေ့နောက် ရေကြောင်းဆက်သွယ်ရေး အတွက် တူးမြောင်းဖောက်လုပ်ရန် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဥရောပ နိုင်ငံများစွာက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် အမေရိကန် ကွန်ကရက်မှ ထိုအစီအစဉ်အား ပယ်ချခဲ့သည်။ ထို့နောက်ပိုင်းတွင် ပနာမား တူးမြောင်းကို ဖောက်လုပ်ခဲ့သည်။

၁၉၀၉ မှ ၁၉၃၃ ထိ အမေရိကန်၏ ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၃၆ မှ ၁၉၇၉ ထိ (၄၃) နှစ်ကြာ ဆိုမိုဇာ မိသားစုမှ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခု ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် နီဂါရာဂွာသည် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျာမနီနိုင်ငံအား စစ်ကြေငြာခဲ့သည်။ စစ်သားများ ပို့လွှတ် စစ်တိုက်စေခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ သို့သော် နီဂါရာဂွာမှ ဂျာမနီများပိုင် လုပ်ငန်းများကို သိမ်းပိုက်လိုက်သည်။

ပြည်တွင်းစစ်များ၊ ပြည်တွင်း တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများနှင့် ရှုပ်ထွေးနေခဲ့လျက် ၁၉၉၀ တွင် ပါတီစုံ ရွေးကောက်ပွဲကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ် အမေရိကန် စတိတ် ဒပိုတ်မင့်မှ ထုတ်ပြန်သည့် လူဦးရေ စာရင်းအရ နီဂါရာဂွာတွင် အစွလားမ် သာသနာဝင် ၁၂၀၀ မှ ၁၅၀၀ ကြားရှိသည်။ အများစုမှာ အရှေ့အလယ်ပိုင်း ဒေသ ပါလက်စတိုင်း၊ လက်ဗျားနှင့် အီရန်တို့မှ ပြောင်းရွှေ့လာသူများနှင့် ဆင်းသက်လာသည့် မျိုးနွယ် ဖြစ်သည်။ ရှိယာ မူဆလင်လည်း အနည်းငယ် ရှိသည်။ နီဂါရာဂွာသို့ အာရပ်များ စတင် အခြေချခဲ့သည် ၁၈၀၀ ခုနှစ်ဖြစ်၍ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ကျော်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၀ ခန့်တွင် ဒုတိယ အကြိမ်ပြောင်းရွှေ့လာသော အာရပ်များမှာ ပိုမို ပညာတတ်များ ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် သူတို့သည် ၁၉၇၂ ခုနှစ် နီဂါရာဂွာ ငလျင်ဘေးဒဏ်နှင့် ၁၉၇၉ ခုနှစ် ကွန်မြူနစ်ပါတီတော်လှန်ရေး ဒဏ်ကို အကြီးအကျယ်ခံလိုက်ရသူများ ဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်တော်လှန်ရေး ကာလတွင် မူဆလင်အများစုမှာ မြောက်အမေရိကနိုင်ငံများနှင့် မူလဒေသ ပါလက်စတိုင်းသို့ ပြန်လည် ပြောင်းရွှေ့သွားကြလေသည်။ ၁၉၉၀ နောက်ဆုံး အုပ်စု ဝင်ရောက်လာ၍ သူတို့မှာ ယခင်လူများထက် ဘာသာရေး အသွေးအရောင် ပိုမိုသူများ ဖြစ်ခဲ့သည်။

နီဂါရာဂွာ အစွလားမ် ယဉ်ကျေးမှု အစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော ဖာမီ ဟာဆန်က- ပြောင်းရွှေ့လာသော အာရပ်မျိုးနွယ် များအပြင် မူလတိုင်းရင်းဒေသ သားတို့မှ အစွလားမ်သို့ ကူးပြောင်းသက်ဝင်လာသူများလည်း ရှိနေသည်ဟု ဆိုသည်။ ရှိယာမူဆလင်များ ဦးဆောင်သော နီဂါရာဂွာ အစွလားမ်မစ် စင်တာသည် အစွလားမ် ဗဟုသုတ ဖြန့်ချိရေးနှင့် အစွလားမ်သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ခံရ၍ သမ္မတ ဖြစ်လာသော ဒင်နီရယ် အော်တီဂါ၏ အီရန်နိုင်ငံနှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်ဆံရေး မှုအား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ ပြင်းထန်စွာ သတိပေးလျက် ရှိနေသည်။

Wiki အား မှီငြမ်းပြန်ဆိုသည်။ (ဦးဌေးလွင်ဦး)